

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
1-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Főszerkesztő: Dr. ELSCHLÉGER DEZSŐ

Felelős szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Őfelsége születésnapja

Magyarország apostoli királya, I. Ferenc József Őfelsége, világtörténelmi jelentőségű és nagy eseményekben dús gazdag, áldott életének megint egy patriarkális esztendőjét tölti be.

Az az immár nyolcvanhat esztendő glóriás aggastyán, akinek ősz fejét az első magyar király legszentebb uralkodói jelvényében az egész magyar nemzet sorsának minden dicső gondja büszkén nyomja s egyszersmind ékesíti: a mai nap fényességét ragyogóan tiszta életnek olyan magaslatáról élvezheti, amely példátlanul emeli őt az egész föld kerekességének valamennyi más uralkodója fölé.

Mindenki legsürgetőbb lelki vágyának érzi, hogy ezt a hagyományos fényt kegyeltemének teljes részvételével emelje s Első Ferenc József születése napját a rajongó szeretet teljes melegségével ünnepelje, amire a mai alkalom annál magasztosabb, mert olyan időkre tekinthet vissza a hazának minden hű fia, mely különösen nagy és fel-emelő tanúságtételeivel van tele nemcsak a király és nemzet elváhatatlan összetartozandóságának, hanem annak is, hogy mindenki a szó szoros értelmében vérét és életét kész áldozni Szent István koronájának a viselőjéért s az évezredes Magyarország fenállását, csorbítottan megmaradását, boldog jövőjét utolsó lehetetlenségig védi és biztosítja.

Az a világot rengető veszély, amely népek és nemzetek létét immár két évnél hosszabb idő óta alapjaiban rázza meg: orkánerővel zudította miránk is az ítélet végzetét; — s ime, a magyar király ebben a rettentő harcban ott látja maga körül a sohasem csüggedő nagy magyar nemzet ércfalát, amely áttörhetetlenül övezi Szent István koronájának örökségével együtt őt magát is: a katonák édesapját, a szeretetünkkel meg-

őleli s erős karunkkal híven megvédett királyt.

Amióta az évezredes magyar nemzet itt hazát alapított, a mostanihoz hasonló megpróbáltatást még nem küzdött végig az életreméltóságának ennyi fiatal erejével s egyakarattal; — és mióta felkent halántékok fölött uralkodói koronák fényeskednek, ilyen odaadó elzántsággal s rendihetlenséggel koróna fényét nép még nem tette százsorta ragyogóbbá, mint a magyar nemzet ennek a viharzó esztendőnek a folyamán cselekedte a maga szent koronájával.

A magyar király nyolcvanhat esztendő életének dicső emlékeit és nagy lelki bánatokat tükröző alkonyatán büszke bizakodással érezheti szíve mellett az ő katonáit, akik trónja köré vérrózsák koszorúit fonják, a melyekből trónra és nemzetre új hajnal pirja ragyog.

A magyar király, akinek az emberi fájdalomból is bőségesen jutott s aki a megpróbáltatások martirtörténeit annyiszor érezte: ma a méltó jutalmunkban részesülő nagy lelkek bensőséges diadalával győződhetik meg arról, hogy népeinek hűsége és egész ereje örökre és oszlatlanul az övé.

A magyar katona ősi érényében mindig bizvást bízta a magyarok királyát; de ahogyan apostoli koronája fölött most oszladozik a felhő és szivárványosan díslik a jövő reménysége: az örök időkre szóló biztosítéka ennek véges-végig, időtlen határig.

Zavarok az 1750-es rendelet körül.

Írta: dr. Csuhai Sándor.

Közélemezésünk a kenyérgéredés körül forog. A kenyérről adódik a nyugalom, azért nincs ma fontosabb beszéd tárgy, mint a gabonabeszérlés. E beszerzésre ingadozó mult után két év tapasztalatából született meg az 1750—1916. M. E. rendelet. Ez a rendelet alapelveiben helyes, a

közélemezés megnyugtató megoldását biztosítja, mégis az egyes rendelkezések között oly hézagok vannak, melyek a rendelet félreértéséhez vezettek s egyes város gabonabeszérlését veszélyeztetik.

Az első akadályra nem kell megijednünk. Oly értelmezést egy percig sem szabad a rendelkezés fűzni, mintha a városok a kormányknak mostoha gyermekei volnának s szemes búzából élni csak a gabonatermő falvakban volna megengedett, ellenben a városok a Haditermény nem kifogástalan falatjára lennének utalva. A városok többsége a gabonát természetben beszerzheti. Egy-két elutasítás e hit megdöntéséhez nem elég, mert magából az 1775-es rendeletből magyarázható ki a mód, mely szerint a beszerzés eszközlendő.

Ezen rendelet két alapvetően nyugszik. Az egyik az, hogy egységes közlemezési szervet állít fel a törvényhatóságban; vagyis az országos centralizálás helyett decentralizálja a közlemezést, ugy azonban, hogy a törvényhatóságban ez már centralizálódik. az egyes községek, városok szerint tovább nem tagozódik. (7. §.)

A második alapvető pedig az, hogy a gabona nem lett monopólium, vagyis kizárólag a termés helyéhez nincs kötve s nem lett egy meghatározott raktárba betulva, mint pl. a dohány.

A közlemezési szerv felállítása a törvényhatósági városokra tényleg kizárja a gabona bővebb körű beszerzését, mert a törvényhatósági város maga egy önálló közlemezési szerv.

Ellenben a vármegyei törvényhatóságba bekebelezett városok gabonabeszérlésének megnehezítése azon a forog, hogy a termés zár alá vételét a monopóliummal egyenlőnek tekintik s így a községi előjárások a termelés helyéhez kötöttnek veszik a zárlatot, a termelés helyéről nem akarnak kiengedni semmit.

Ezen két alapvetően kívül a kérdés kibogozásánál figyelmet kell fordítani arra, hogy ezen rendelet elszállítási engedélyt és szállítási igazolványt is megkülönböztet s ez a kettő nem egyet jelent. Továbbá tekintettel kell lennünk arra is, hogy a 4207—1915. M. E. r. alapján a gabonaelszállítást (kivételi tilalom) a községi előjárások nem tilthatja meg s így a termés zár alá vételével még biztosított rendelkezési jogot illuzióriussá nem teheti.

Ha így a külön törvényhatóságok a törvényhatósági területre vonatkoztatott önálló közlemezési egységet képeznek; ha a gabonatermés zár alá vétele nem egy a monopóliummal; ha a köz-

ségi előjárások elszállítási — kivételi tilalmának törvényszerűsége nincs: a vármegyei törvényhatóságba bekebelezett városok és más nem gabonatermő városok gabonabeszérlésének biztosító módja a beszállítás, bevétel, szóval a piaci vásári forgalom lehet.

Ezen nézet vallását az 1750. számú rendelet következő rendelkezéseivel támogatjuk:

1. Az 1750. számú rendelet 4. §-a kifejezetten csak azt rendel, hogy: „Tilos a termelőnek a termés zár alá vett részét annak a törvényhatóságnak (tehát nem községnek) a területéről, ahol gazdasága van, elszállítani.“ A tilalom tehát egy közlemezési egység területi határához van kötve, de nincs a termés helyéhez kötve. Ez pedig nem jelenthet mást, minthogy ugyanazon közlemezési egységen, vármegyei törvényhatóságban belül a szállítás, vagyis ugyanazon vármegyei községi között a ki-beszállítás tilalmazva nincs. Ezen felfogást megerősíti azon rendelkezés is, hogy: „Az 1. §. 3. bekezdésében említett személyek a munkabér, aratórészt... fejében kapott terményeket külön engedély nélkül lakásuk helyére akkor is elszállíthatják, ha ez a hely annak a törvényhatóságnak a területén kívül fekszik, ahol a termény termelt.“

Ezen § szerint az elszállításhoz engedélyt kifejezetten csak akkor kell, ha a termelő más törvényhatóság területén levő gazdaságába vagy háztartásába kívánja terményeit szállítani.

A gabona elszállításhoz szállítási igazolványt csak akkor szükséges, ha az elszállítást vasuton, hajón vagy gépkocsin történik; tehát, ha az elszállítás kocsin, mállás lóval, hátton történik: az elszállításhoz szállítási igazolványt nem szükséges. S mert ugyanazon törvényhatóságban belül — a járárok között — az elszállítást leginkább az utóbbi három módon történik; mert a kisgazda terméleslegét nem helyben, nem a termelés helyén szokta rendszeresen — az eddigi gazdasági szokás szerint — értékesíteni, hanem a szomszéd, vagy távolabbi város piacán: értékesítés végett terményét a piacokra most is szállíthatja, mert a zár alá vett termésként saját szükségleten felüli része eladható, s ez az eladás a termés helyéhez kötve nincs, sőt az ilyen eladás célból való elszállítást megtiltva sincs, s ha kocsin, stb. szállítják el, az elszállításhoz még szállítási igazolványt sem kívánatlik. Ha a rendeletnek oly értelmezés volna adható, hogy a termés helyéről

a vármegyei törvényhatóságon belül is tilos az elszállítás, hihetetlen, hogy a rendelet ily kézenfekvő esetekről ne rendelkezett volna a termék helyéről ugyanazon törvényhatóságon belül is az elszállítást engedélyhez, vagy legalább is szállítási igazolványhoz ne kötötte volna.

S hogy ugyanazon törvényhatóságon belül csak a kedvezőbb értelmezés állhat meg, mi sem igazolja fényesebben, mint az, hogy más törvényhatóságba is nem csupán elrakározás vagy saját szükségletre lehet elszállítani a termést, hanem „a jelen rendelet szerint megengedett felhasználás végett” is.

2. A jelen rendelet szerinti felhasználásról pedig a rendelet 3. §-a intézkedik, mely szakasz szerint a felhasználás egyik módja az elidegenítés: adásvétel, vagy más mód, pl. csere.

A megengedett elidegenítés sincs a termék helyéhez kötve, a termelő tehát megkövetve nincs abban, hogy csak ott idegeníthesse el buzáját, ahol azt termelte. Az egyetlen korlát, amelyet meg kell tartania, hogy csak olyan részére idegenítse el, aki „termelőtől ilyen terményeket hatósági vásárlási igazolvány szerint vásárolni jogosítva van.”

Jogilag a vásárlást az adásvétellel egy; azonban a rendelet által használt vásárlás kifejezés a vásárlásnak csak egyik oldalát fejezi ki: a vételt. A vevő vesz, vásárol. A statutuál vásárlási igazolvány a vevőt igazolja, s a vevővel szemben kifejezetten áll a vásárlás másik oldala is, az eladó, a termelő, ki a „meki átadott hatósági vásárlási igazolványt megőrizni és a hatóság felhívására bármikor felmutatni” köteles.

A termelőre a rendeletben biztosítva van a rendelet szerinti elidegenítés s kihágást csak az a termelő követ el, aki, az elidegenítésen — eladáson kívül — „saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét felhasználja, felőrölteti, feleteti, feldolgozza, vagy termékével olyan részere rendelkezik, akiről tudja, hogy jelen rendelet szerin vásárlási jogosultsága nincsen, vagy hogy azt tullepi, ezért a jelen rendelet szerint felel.”

S mert minden büntető jogszabály a legszorosabb magyarázat, ezen taxatív tényállású felsorolás kizárja azt, hogy a rendelet szerinti elidegenítéshez a termelő részéről a törvényhatóságon belül eszközölt elszállítás büntetés alá legyen vonható, kivált akkor, mikor a termelő igazolásához elegendő általánosságban a vásárlási igazolvány s különösképpen a termék helyére kiadott vásárlási igazolvány.

A rendelet tényleges elidegenítést adott a termelőnek; a termék helyéhez kötött elidegeníthetőség csak fictio, mert egy oly falun, hol mindenki bőven termék, jogosult vásárolni nem is lehet: s ha így a termék onnan el nem szállítható, az a Haditermény részére monopóliummá vált. Hogy pedig ezt a monopóliumot a rendelet egyáltalán nem akarja, hanem a szabad elidegenítéshez hosszabb időt biztosít: azon tovább meghatározásból világos, hogy a termelő „1916. évi október 15. napjáig a jelen rendelet

értelmében vásárlásra jogosultnak még el nem adott részét” a Haditermény rt.-nak megvételre felajánlani köteles.

Ha a rendelet az eladást nem tiltja, sőt kifejezetten megengedi, az a mód sem lehet tiltott, amelynek alkalmazásával az eladás foganatba mehet. Ez a mód pedig az elszállításban nyer életet. A termelő, ha eladni akar, eladás végett a törvényhatóságon belül oda viheti buzáját, ahol rendszeren és normális viszonyok között is azt értékesíteni szokta, vagyis megszokott gabonapiacára. Ha ez nem így állana, vagy az következnék be, hogy a termelő terméséből pénzt nem lát, más szükségleteit fedezni nem tudja, vagy pedig az, hogy szükségleteihez pénzt szerzendő, tiltott módokhoz fordul, termékét titokban, vásárlási igazolvány nélkül rs eladja.

A községi előjárásoknak törvényszerűséggel nem bírő azon tilalmi, hogy az elidegenítés megszokott piacára nem engedik kocsin beszállítani a termést, nemcsak a rendelet szellemével ellentéves, de ellentétben állanak a termelők érdekeivel is, mert az 50 mázsán aluli feles termékkel rendelkező kis gazdákat kiteszik annak, hogy egy koronával olcsóbb áron kényszerüljenek terméküket a Haditerménynek átadni.

3. A kifejezettek még jobban megerősíti a rendelet 5. §-a. A vásárlási igazolvány érvényessége ugyan a kiállítási hely, a vásárlás területére van korlátozva; azonban nemcsak arra jogosít, hogy a kiállítás helyén termelt búzát vehesse meg a fogyasztó, hanem, hogy csak a kiállítás helyén vásárolhasson, bár másutt termelt búzát s nem csupán a kiállítás helyén termelőtől, hanem bármely termelőtől. Bármely termelőtől vásárolni pedig csak úgy lehet, ha a vármegyei törvényhatóságon belül a gabona szállítás-forgalom érvényesül. Ha tehát egy rt. városba gabonát szállítanak be, azt ott meg is lehet venni, bárha a gabona másutt termelt is. A vásárlási igazolvány területi korlátolása csak annyit fejez ki, hogy azzal más városba, községbe nem lehet kimeni és ott vásárolni. Hogy a rt. városi vevő egy járási községbe kimehessen s ott a helyszínen, a járási községben a rt. város polgármestere által kiadott vásárlási igazolvány alapján vehesse meg buzáját: ezen más helyi vételhez kell csak miniszteri engedély.

Implicite ez az értelmezés fejeződik ki a vármegyei és városi törvényhatóság közötti különbségen. A városi törvényhatóság egység, a vármegye községekre tagozódik. Ezért nincs a rendelet szerint lehetőség arra, hogy a törvényhatósági város másutt is vásárolhasson, mert területe önmagában zárodik; elegendő egy rt. város már kaphat engedélyt, mert a tagozottabb vármegyébe területén levő más községben is beszerezheti gabonáját anélkül, hogy a lezárt közlelemzési egység — a vármegye — területén kívül más törvényhatóságba menne át.

Az 1750—1916. M. E. r. 7. §-a szerint a törvényhatóság területén lakó állatlatlan egyének

ellátása a törvényhatóság feladata. E feladattal a törvényhatóság kötelessége áll homloktérben. Épp erre való tekintettel a vármegyei törvényhatóságba bekebelezett autonóm testek a gabonabeszerzés tekintetében akkor járnak el helyesen, ha a vármegyét hozzák mozgásba s ezekről eszközök ki, hogy a községi előjárások indokolatlan és törvényszerűséggel nem bíró helyi tilalmait szüntessék meg és ezzel a vármegyei törvényhatóság életét megkönnyítse a gazdasági élet igényelte háború előtti gabonaforgalmat legalább részben biztosítsák.

Dr. Ámon Pál főtanfelügyelő.

Dr. Várady L. Árpád kalocsai érsek, a kalocsa-egyházmegeyi r. k. iskolák főtanfelügyelője dr. Ámon Pál kanonokot nevezte ki. A kinevezést végtelen nagy örömmel fogadták úgy az egyházmegyében, mint a városunkban, ohonnet alig néhány hónappal előbb híveinek és az itteni műveltség közönségének igaz sajnálatára megvált a r. k. apatplébánosi állásától.

Ámon Pál dr. puritán élete, rendkívüli magas fokon álló szellemi képzettsége, nemes gondolkodása és eddigi kiváló eredményekben gazdag működése a legszébb reményeket fakasztja szívünkben jövőnk munkálkodása iránt. Lelkes híve és alapos ismerője a keresztény pedagógia és hazai katolikus tanügynek, amely téren mint tanítóképzőintézet tanár és később mint az ujvidéki r. k. elemi és polgári iskolák igazgatója maradóan jó emleket, tiszteletet és szeretetet szerzett magának. Mint a hazafias katolikus iskoláknak bátor védelmezője és a magyar nemzeti nyelv és érzés lelkes terjesztője valamint a katolikus öntudat ébresztője, egyaránt mulhatlan érdemekre tett szert.

Akik közelebbről ismerik az uj egyházmegyei főtanfelügyelő pártját ritkító egyéni kvalitását, azok tisztán látják, hogy Ámon Pál dr. uj minőségében a kath. népoktatás előbbrevitelét tűzi ki céljául. És ez a legszebb foglalkozás, amelynek szolgálatába állhatunk, mert az emberi lélek nevelése a nép millióinak szellemi, erkölcsi és anyagi javainak alapját építjük ki a nevelés-oktatás munkájával. Nagyon jól tudják azt a laikusok is, hogy a népoktatás munkája nem vezet át himes mezőn, hanem sziklás hegyoldalon, roskadozó inakkal kell felgáspaszkodni arra az ideális magaslatra, mely a népoktatás zászlóvivője előtt emelkedik.

Mint az uj egyházmegyei főtanfelügyelő tanítványa és ujvidéki plébánosi minőségében elég alkalom volt megfigyelni a nagyember ragyogó szellemi tehetségét, lángoló lelkesedését, amelytől buzgott a szive, akár az oktatói katedrán, akár a szószéken, akár pedig társadalmi szereplésekben állottunk vele szemközt. Nem egyszer tapasztaltuk a tanítványok iránt érzett önfeláldozó szeretet meletét. Csak a Mindenható előtt ismeretes, mennyi jót tett titokban

ujvidéki szegény családokkal. Hervadhatatlan érdemeiről csak az tud, aki a szivebe és lelkebe lát. Sok könnyet törölt le az inségben lévő sok szomorú arcáról, sok bánatos sziven enyhített.

Midőn városunk egyik virágzásban lévő fontos szociális intézményét, a r. k. Háziasszonyok Szövetségét megalapította, nagyon helyesen ítélte meg a helyzetet azzal a törekvéssel, hogy az erényességet a női lélek csatornáján keresztül kell a családi életbe átszivárogtatni, hogy onnan kiszorítsa a netán megfertőzött levegőt. Vonzó egyéniségevel és nagy tudásával lélekemelő tevékenységet fejtett ki az említett szociális intézmény keblében a szövetség tagjainak erkölcsi és szellemi életének emelése érdekében. Városunkban osztatlan tiszteltnék és nagybecsültségek örvendtek s ahol penderás személyiségre volt szükség, ott a vezérszereplés dolgában minden szem feléje irányult. Minden egészséges kulturumozgalmat élesztett és hathatósan támogattott.

Azért a legmelegebb örömmel üdvözljük a kalocsa-egyházmegeyi főtanfelügyelőt uj minőségében és lelkünk bensejéből kívánjuk, hogy tetekben gazdag eredményes működését még soká zavartalan testi-lelki épségben folytathassa, és majdan áldados tevékenységének gyümölcsét élvezhesse.

Fogl János.

A jövő legnagyobb problémája.

A jövő legnagyobb problémája kétségkívül a jövő nemzedék nevelésének kérdése. A mai nemzedék ezt minden álszemerő, vagy rosszindulat nélkül kimondhatjuk, nagyobbbrészt elpusztult, más része pedig nyomorék és részben munkaképtelen lett. Az országnak és a nemzetnek tehát gondoskodnia kell arról, hogy legyenek olyan utódok, akik mindazokat a helyeket betölthetik, ahonnan most a nagy háborúban kidőltek a munkaerők.

Bizonyos, hogy nagyon nehéz probléma ez. A legutóbbi években például, mint tudjuk nagy volt a tolongás az értelmiség, különösen a hivatalnok és ügyvédi pályára. Ezt a krízist az ország akkor, amikor minden munkaerőből volt elég, kibirta, hiszen a többi munkaalkalmak, pályák sem voltak teljesen elhagyatottak. Azonban a háború után ez nem lesz így. Még pedig nem lesz így igen hosszú ideig. Gondoskodnunk kell arról, hogy a jövőben, a háború utáni időben egyik pálya se szenvedjen hiányt munkaerőben, mindenüvé jussanak emberek, és ne legyen egyetlen pálya sem túlszűfolt, mert nem lesz olyan pálya, ahol ne kellene megfizetett munkával helyreépíteni azt, amit e nagy háború alatt egyéb elfoglaltságunk révén elmulasztottunk. Megvagyunk győződve róla, például, hogy a háború után a kereskedelmi és mérnöki pályára sokkal nagyobb lesz a túdulás, mint eddig volt.

Mindenestre üdvös lesz, mert szükség lesz kereskedőkre és mérnökökre, de lesz sok ipari

pálya, amely ma munkás nélkül maradt, és amelynek szüksége lesz munkaerőre. Lehetetlenségnek tartjuk, hogy az illetékes kormányhatóságok ne találjanak, vagy legalább is ne keresnének módot arra, hogy elosszák, és minden pályára juttassanak a jövő nemzedék most felnövő és most fejlődő tagjaiból.

Bizonyos, hogy ez a probléma már foglalkoztatja az illetékes köröket és megvagyunk győződve róla, hogy az illetékes körök is nagy meglepetéssel vették tudomásul az ország legelső és legnagyobb megyéjének azt a megállapítását, hogy sokkal helyesebb ha a tanulók napszámba járnak, mintha az iskolát látogatják.

Eddig még csak vallhattak egynémelyek ilyen nézetet az iskoláról és a tanulásról, ma azonban már megszűnt ez az idő, mert a legeklatánsabban ez a háború bizonyította be, hogy mennyivel nagyobb foku az ellenálló és harcképessége, intelligens és tanult nemzetnek, mint a császárnak.

Tény az, hogy a központi hatalmak intelligencia és tanulság, sőt az életpályák megszervezettsége tekintetében is óriási fölényben vannak például orosz ellenfelükkel szemben és így természetes, hogy sokkal kisebb erőt kell szembeállítani a nagy orosz hordákkal szemben, ahhoz, hogy eredményesen harcolhassanak.

A tanulóknak tehát nagyobb szükségük van a tanulásra, mint a napszámra, de különösen nagyobb szüksége van az ő tanulásukra és tanultságukra a nemzetnek, az országnak és az államnak. De ennek a tanultságának valóban meg kell szerveznie lennie. Az ország illetékes hatóságainak kell gondoskodnia arról, hogy a gyermekek már most bizonyos megosztás szerint készüljenek az egyes pályákra, hogy akkor, amikor a nagy munka, a béke és a helyreállítás nagy munkája elkezdődik, minden helyen, minden pályán legyen megfelelő mennyiségű és megfelelő képzettségű munkaerő.

Arlejtsési hirdetés.

Mayer Imre és neje tulajdonát képező, de az Ujvidéki Takarékpénztár által nekem albérletbe adott Grandhotel szállónak a bíróság által kiküldött szakértőkkel megállapított 70—80 ezer koronára becsült tartozási munkálataira ezután pályázatot hirdetek. Munkálataknak mennyisége egy írásban, mint természetben a szálloda irodájában bármikor megtekinthető. A munka sürgős.

Tatár Gusztáv, szállodás.

Ujvidéki kofák egymás között.

De megváltozott a világ sora. Azelőtt, — a boldog időkben — ha az ember beruccant a Winkle-Woliba egy-egy pohár sörre, borra, zónára, szinte jó esett látni a sok jökejt ember pisozsgás arcát, hallani meglegedett, hangos beszédjüket. Bevágtak egy-két-kilenc pohár sört, meghányták-vetették a fontosabb világeseményeket (persze ki-ki aszerint, ahogy az újságból olvasta), aztán ki merre látott; kocsira vagy vasutra kapva, szépen hazaballagtak. Bezzeg most másként fest a Winkle-nél is. A férfiak valamelyik görbe ország határán állanak fegyveres posztot. Fölváltottak azonban őket a másik harctérről (piacról) kevésbé előnyösen ismert szülélmék és komaszonyok. Rendesen csapatosan jönnek be, egész otthonosan letelepsznek, maguk mellé rakják terebélyes kotaricáikat, aztán kezdetét veszi a harctéri- (piaci-) helyzet megbeszélése. Eleinte nehezen jönnek svungba, de már a második pohár sörnél élenkülni kezd a helyzet. Nagy buzgósággal igazgatják fejünközüket, izegnek-mozognak a széken s ahogy az egyik kitalálja aznap „élményeit” a piac körül, hármán is rácsapnak a hálás témára:

— A nyavalya üssön bele, csak hat koronát bírtam kiárúni egy kotarica aamábú! Az igaz, hogy a férgesít hoztam be (a javát összeszedte még otthon az a pesti ügynökféle), de mégis olcsóllom...

— Hogy a fenébe ne, — kapja el a szót egy másik — mikor az itteni botosok is hogy nyúzzák az embert. Képzeljétek, négy pengőt adtam máma is egy selyem kendőér. Pedig nem is olyan fány.

— Én meg 1 hatos hián tizenöt pengőt egy pár cipőér — véli egy másik.

— Aztán hogy meghencsegnek ezek a kimeszelt, nagykalapos dámák — folytatja az előbbi — nem is tetszik, hogy áttalába akartam anni a krumplit. A fene majd kilózza... Mondok rendelet ide, rendelet oda, a krumpi az enyém, a péz a naccságé, aztán le is ut, fel is ut... Majd megmutati ű, aszongya, kilépett. (Fenét adok a hasadba, gondoltam.) Nemsokára gyűn ám vissza egy rendőrrrel, oszt aszongya: ez vót az... (Hanem akkó mán a krumpli kocsin vót.) Kend nem akarta kilóra adni a krumplit, kérdi a rendőr. Eéén, mondok, itt vakujjak meg, ha krumplit árutam... Egy kis, zöldségfélé, szőlőt, paradicsomot, még ezt a pár tojást hoztam be. Az-

tán hogy a komaszonyi is bizonygatta mellettem, hogy krumplink nem is termett az idén, elődalogtak. (De ette az avas a naccságot...) Hallottam, a mint elmenőben a rendőr nagy erőlesen rendreutasította: mit háborgatták az embert ilyen semmisségekkel...

Diadalmos nevetés fogadja az elbeszélést, aztán rákezdí egy másik:

— Hát én meg hogy jártam a tejjel. Gyűn egy kopottas asszonyosság (de sovány vót a lelkem), oszt nagyba rimánkodik a fülemb; Kedves asszonyom, csak egy litert adjon; beteg a lányom, annak kéne. Jóvan, mondok, három hatos az ára. Huszonhatra van makszémálva aszongya, oszt nem szabad drágábér adni. Hát akkó vegyen ott, ahun huszonhatér kap, mondon. (De eközben a háta mögött mán nagyba in-tegetett egy naccsága, oszt mutogatta, hogy ő megveszi.) Különben is eevan mán adva, mondok a kopottnak, oszt hogy látta hangomru, hogy itt mán befőleggett, nagy sopánkodással továb ment. Eppen mérem a tejet a naccságának, mikor (a fene tuggya huanan) ott termett a tejbiztos a mérővel, oszt mán dugja is a mértéket a literembe. Tuttam mingyár, hogy baj lessz. (Olyan vót?...) Olyan az, — különben tuggyátok... Fogja ezt a tejet, meg ezt a hitelesített literést, — szól hátra a biztos, oszt mán viszik is a köcsögömet. Hogy hívják? Hol lakik? Ezzel ott álltam, üres kézzel.

— Kap kend vagy ötven pengőt ha nem többet, meg egy pár napi elzárást, ha még nem vót kend büntetve, — adja le véleményét egy szakértő.

— De enniavót is hozzon ám magával, — folytatják többen, — mer itt ugyan nem adnak, tudom az én „esetembü”...

Elhallgatnak. A hangulat a kényes ügy miatt egyre nyomottabb lesz; megisszák maradék sörüket és fizetnek (mindegyik papírfórintossal). Bemondanak fejkenként három pohár sör helyett kettőt és távoznak. (g. d.)

APOLLO

f. évi augusztus 19. és 20-án.
Szombat és vasárnap.

A BECSTELEN GRÓF
dráma 3 felvonásban.

A PAMPÁK GYÖNGYE
Covboy dráma 3 felv.

Ujvidéki séták.

A strandon kívül a legszébb látványosság a piacunk. Tipikus keletiesség adja a keretet, de a kép belső lapja is keletiesen mutatkozik. Csupa furlang, kapzsizság és elelmesség. Aki becsületesen árulja terményeit, az a legtrikább tünemény.

Csalni az itt jelszó!

Kedden reggel sok szegény szánalomreméltó bevásárlóval találkozom, kik a többi között szőlőt is vásároltak. Mindegyik arcáról leolvastam a jájdvastam elkeseredést, mintha mondani akarná: „Drága, keservesen megszerzett pézeméért nem kapok becsületes mértéket, még be is csapnak”. Néma, szinte kétségbeesett lemondásszerű szomorúsággal viszi haza az egy-két kiló gyümölcsöt, mert panaszt senki meg nem hallgatja: nincs hogy kinek panaszolhatná el. Láttam e kínos helyzetet. Sokáig fel és alá jártam a piacon, kerestem a kedvező alkalmat, hogy tettenérjek egy ilyen tipikus, csaló kofát. Végre elérkezett a kedvező pillanat. Kramer Nándor postagédellenőr 2 kiló szőlőt vesz. Kevesli, tanácsomra Gauszné boltjában megméri, 1/2 kilóval kevesebb. Most én méretek magamnak özv. Istók Mihályné öngyokofaságánál szintén kettő kilót. Alázatosan tudakoltam, nyagylelkűségének okát, hogy miért adta 8 fillérrel olcsóbban, mint tisztelt kofatársai? — Ja nagyságos uram, (Megjegyzem, akit nagyságosoknak, azt már becsapták.) én megelégszem a kis haszonnal is. — Ez nagyon szép — mondom én — és a mértéke is becsületes? — Nem hiszi az ur? Tessék otthon megmérni, mert én attú nem filek, mán én jó, igaz, böcsületes mirtiket adok. Az én kilám az jó huzi. — Szószaporítás kikerülése végett és azért is, hogy a „tisztességes” kofánéit a munkájában ne zavarjam — én is a szomszédos Gausz-féle boltban megmértem a szőlőt. Pont 1/2 kiló hiányzott az enyémből is, tehát minden kg.-nál negyed kilóval kevesebbet adott. Két mm. szőlőt árusított az nap, tehát 50 kg.-mal kevesebbet mért, így csalással egy napon 56 koronát zsebelt be és aztután az ő bevállása szerinti 12 filléres haszon a 12 K, két métermázsánál 24 korona, tehát egy napon 80 koronát „keresett”. — Körülnéztem, kerestem egy rendőrt. Nagyon el vannak foglalva; végre megpillantottam, odahivom és előtte konstátálom a gazságot. Remélem ilyen bizonyítékok mellett özv. Istók Mihályné a legszigorubban büntetik majd.

Csak azoknak a cigarettázóknak,

kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:

MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színnyomás,
de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: *C. D. Modiano*

Főraktár: Ernst János és Fiai m. kir. dohány nagy- és különlegességi árudájában.

A románok magatartása ma a helyzet kardinális pontja. Sokat fűnök ezen éppen úgy, mint a többi kis- és nagyember. Úgy tűnik föl nekem, hogy Romániának is meg kellene mondania azt, amit Lederkopf Jonás mondott Pulvermacher Pinkásznak, ki vezedelmes konkurens volt.

A vonaton találkozok.

— Jonás: Hova utazol?

— Pinkász: Krakaubá.

Pinkász tényleg a karakoi vonatba ül és Jonással, ki szintén oda utazik a fülkében találkozik. Ekkor Jonás csunya szemeket vet konkurensre Pinkászra.

— Te azt mondtad, hogy *Krakaubá* fogsz utazni és te *tényleg Lembergbe* utazol, és te *mégis* Krakaubá utazol... miért hazudol?!
lr.

HIREK

Ó Felsége apostoli királyunk 87-ik születése napját Ujvidék közönsége nagy pompával megünnepelte. Csütörtökön este a fellobogózt ház ablakaiban kigyulladtak az örömmécsék. Pénteken d. e. az összes templomban magasztos istentiszteletek voltak. Különösen kiemelendő az izraelita templomban tartott gyönyörű énekes istentisztelet. Mindenütt úgy a katonai, mint a polgári hatóságok képviselői résztvettek.

Előléptetés. Bakonyi Hugó polg. iskl. tanárt a közokt. miniszter Budapestre, mint az állami pedagógiai tanszermuzeum könyvtárosát, kinevezte, illetve áthelyezte. A kiváló tanferfiu távozását rendkívül sajnáljuk, mert intelligens társadalmunk, melynek Bakonyi mindig hasznos és értékes tagja volt, érezni fogja hiányát. Azonban a jólmegérdemelt, kitüntető előléptetéséhez őszintén gratulálunk.

Halálozás. Jurkovits Othmár volt ujvidéki törvényszéki bíró, ki néhány hónap óta Belgrádban teljesített igazságügyi szolgálatot, mint részvételt értesülünk, csütörtökön meghalt.

Értesítés. Az Osztrák-Magyar Bank ujvidéki fiókja értesíti a közönséget, hogy elegendő 10 filléres nikkelpénzzel rendelkezik és a közönségnek *papirpénzért* 10 filléres váltópénzt bocsát rendelkezésére. Természetesen csakis 10—20 koronás mennyiségben. Többet egyszerre váltani nem lehet.

Rosszkaru híresztelés az, amit a karlsbadi fürdő drágaságáról terjesztettek. Minden ujvidéki, ki Karlsbadban volt az idén éppen az ellenkezőjét bizonyítja: az aránylag nagyonis olcsó életet. Adatokkal is szolgálhatunk. Pecsénye: 2:40—3:60 K-ig, tézsa nagy adag: 1:30 K (3 tojással) leves: 40 fil. Tizennégy koronából egész napi étetés futja (beleértve a reggeli is.) Aki libapecsényét akar enni, annak sem kell egy vagyont áldoznia, mert 3:50 K egy negyed libapecsénye, holott ez Budapesten 10—12 K. Hiány semmiben nincsen, sem tojás, sem kenyér nem hiányzik. Általában a magyar fürdők drágaságát nem lehet Karlsbadban észlelni.

Az ujvidéki tésztagyár. Már májusban óhajította *Lovrekovics* Ferenc tésztagyárat forgalomba helyezni, de a háborus viszonyok miatt ezen nagyszabásu, a birodalomban egyedül ilyen hatalmas berendezésű tésztagyárat a szükséges gépekkel fel nem szerelhetette. Negyvenhat géppel rendezte be gyárat *Lovrekovics*. Egynegyvedmillióra volt tervezve, de már a 400.000 koronát meghaladja. A gépek egyrésze most van uton, a többi csak a jövő hónapban hagyja el a németországi gyárat. Merész vállalatot indított meg *Lovrekovics*, de siker fogja koronázni üdvös vállalkozását, mert a tervezett részvénytársaság, mint előre látható, az olasz makkaronit teljesen kiszorítja a kereskedeleméből. Mihelyt a viszonyok csak egykissé jobbra fordulnak, azonnal üzembehelyezi a gyárat. Ujvidék kereskedelmi tekintélye nagyban emelkedik *Lovrekovics* gyára által, mert a kelet felé irányítandó kivittelt lényegesen gazdagítja. Már ezért is a legjobb szimpátiával fogadjuk a létesítendő tésztagyárat.

Embarás. Özv. Tóth Mária titeli lakos harapós természetű kutyáját nem tartotta megkötvé és ez által lehetővé tette, hogy a kutya i. évi május 4-én *Puskás János* német megharapta, minek folytán ez 8 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. Ezért az ujvidéki törvényszék Tóth Mária-t 50 korona pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását a Bu. 1. § alapján felfüggesztette. Az ítélet jogerős.

Hirdetmény. A cs. és kir. petrovradini várparancsnokság K. Nr. 719/II. sz. rendelete alapján közhírré teszem, hogy a semleges külföldön levő osztrák-magyar katonaszökevények, állítás-kötelesek, vagy az ellenséghez átszököttékkel való levelezés, továbbá pénzküldemények álcímzéssel való továbbítása tárgyában a következő rendelkezést adatomt ki: „Az ily levelezések vagy pénzküldemények a fentemített személyekhez a katonai büntető törvény 318. §-a értelmében büntetendő személyek támogatását képezi és mint „az eskü alatti hadkötelezettség megsértéséhez nyújtott segély által elkövetett bűntett” a körülményekhez képest, de különösen háborus időben, súlyosan büntetendő. Azon körülmény, hogy valaki ezen rendelkezéseket nem ismerte, menségül semmi körülmények közt nem szolgál, mert mint ismeretes a törvény neműdása a büntetés terhe alól nem mentesít. Ujvidék, szab. kir. város főkapitányi hivatala, 1916. évi augusztus hó 16.-án. *Veseli Elek* tb. rendőrfőkapitány.

Adria biztosító társulat Tricsztben. Az Adria biztosító társulatának 1915-ik évre vonatkozó 77-ik közgyűlése folyó hó 7-én tartott meg. A társulat ebben az üzleti évben is eredményesen látta el a reá tört nagy és fontos közgazdasági feladatát. Az üzlet pénzügyi eredménye is kielégítőnek nevezhető. Az életbiztosítási ágazat természetesen, szerileg lényegesen csökkent szerzeményi tünnet fel és ez egyetemben a halálesetek számottevő gyarapodását. Az elmúlt

üzletév a társulatra nézve igen lényeges, rendkívüli többletkiadással járt, különösen személyzeti- és a háborus játékonyság különféle céljait szolgáló kiadásokkal. Az üzletév fő megterhelését képezik azonban az érték-papírok átlagában beállott árfolyamvesztés ellensúlyozására szükségessé vált könyvszerű leírások, amelyek összege 3,052.213 koronát tett ki. Mindezek ellenére — a rendelkezésre álló tartalék igénybevétele nélkül — a legutolsó 1913-as, békés év osztalékának megfelelő 160— kor. osztalék (az előző évi 130 koronával szemben) megállapítása volt lehetséges. A záró számadás adataiból a következőket emeljük ki: az *életbiztosítási A) osztályban* 38,530.003 korona tőkeösszegezlő szóló ajánlat terjesztett be, a kiállított kötvények pedig 35,599.362 koronáról szólnak. Az üzletév végével az életbiztosítási állomány biztosított tőkében kerek 546 millió koronát tett ki, biztosított járadékokban pedig 1,894.199 koronát. Halál- és elérési esetekért, valamint járadékokért a társulat 13,013.982 koronát fizetett ki. Az életbiztosítási osztály díjtartalékai az év végén a viszontbiztosított rész levonásával K 158,325.000 tettek ki, s ekképpen a megelőző évvel szemben saját számlára 6,688.000 korona növekedést mutattak. *Az elemi ágazatok B) osztályában* a díjbevételek következőképen alakult: *tűzbiztosítás:* 25,655.899 kor., *szállítmány biztosítás:* 3,203.069 korona, *betörés elieni biztosítás:* 859,753 korona. A viszontbiztosítások összesen 13,798.547 koronát igényeltek. Az elemi ágazatokban a társulat károk fejében a viszontbiztosított rész levonása után 7,409.000 koronát fizetett ki. Az elemi ágazatok díjtartalékai a viszontbiztosított rész levonásával 12,360.996 koronát tesznek ki. Az üzletév végével a társulat tőkje és tartalékai következően alakulnak: teljesen befizetett részvénytőke: 10,000.000 kor., vagyontartalék: 12,000.000 kor., nettódíjtartalékok: 169,685.649 korona, nettokártartalékok: 7,940.344 korona.

összesen kerek 200 millió korona. A társulat alkalmazottainak nyugdíjpenztára 5,289.513 korona vagyon feleit rendelkezik.

Előléptetett ujvidéki honvédtisztek. A 6-ik honvéd-gy. e-nél és 6-os népfelkelőknél történt előléptetéseket. Eszerint a honvédségnél a következők ujvidékiek léptek elő hadnagyokká: *Hudák György*, *Erdélyi Ferenc*, *André Dezső* hadapródok. A népfelkelésnél főhadnagyká léptek elő: *dr. Mayer Oszkár*, *dr. Belohorszky János*, *dr. Lustig Nándor*, *Hoffmann Mátyás*, *Wighart Ernő* népfelkelő hadnagyok. *Végül* népfelkelő hadnagyok lettek: *Zuckermandel Sándor* és *Kocsis Mihály* népfelkelő zászlósok.

Beszámolóik. Tanintézetekévi jelentéseik előttünk fekszenek. A második kiadása ez a hadi korszaknak. Szűk keretek közé szorult minden, mert takarékoskodni kell, de azért mégis hű tükre az intézetek belső világának. Így a *főgimnázium értesítője* a háboru dicső halottainak szenteli az első oldalt, azután az intézet történetéről számol be. Minden kellő méltatásban részesül. *Megyesi Ferenc* igazgató habár tönnyre, de mégis rendkívül érdekesen fejtegeti, hogy az egyes tantárgyak tanítása minő ügyesen aknáztá ki a háborus helyzetet, mert minden előadást a háboruval tudták vonatkozásba hozni, melyekből az ifjuság szellemi fejlődésének erkölcsös értelme és értéke származott. *Ez a helyes nevelés.* Nemcsak előadni, hanem nevelve kell tanítani. Bármenyire szeretnők az értesítő több kiemelkedő részét méltatni, lapunk a háborus állapotok miatt nagyon szűk téren kénytelen mozogni, ezért a kitűnő vezetés alatt álló intézetről: csak ennyit. A többi hozzánk érkezett értesítőről jövő számunkban.

A külföldi fürdőkben zsemlyét sütnék és általában a fehér sütemény kiszorítja az egészségtelen, éremlyős cukorsüteményeket. Nálunk a gabonamagtárban nincs annyi gabona, mely elegendő volna a rendes zsemlyesütre. Erre nem jut fehér liszt, de a nyálankaságokra van.

Fedák
cipőkrém

1 ÜVEGTÉGLÉ A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ ÁRA 1 KORONA

SALADI
Fedák
CIPŐKRÉM

Tisztviselők élelmezése Szegeden. A szegedvárosi tisztviselők elhatározták, hogy a várost arra kérik, hogy a város a megélhetéshez és élelmezéshez való cikkeket tömegesen szerezze be és beszerzési áron adja át a tisztviselőknek. Kívánatos volna, hogy mindenütt hasonló megoldalmak induljanak. A már minden mértéket meghaladó munkában kimerült tisztviselőseleg rászolgált, hogy legalább a beszerzés nehézségei alól mentesüljön, hiszen ezzel csak az általa most megfizetett erővel szolgált közérdek nyer.

Jutalom egy polgármesternek. Kiskos István szombathelyi polgármester egyike azoknak a gondos és előrelátó polgármestereknek, akik mindent elkövettek, hogy a lakosság élelmezését biztosítsák. A polgármester jelleményes és sikeres eljárását némiképp méltányolta is Szombathely városa, mert, amint Szombathelyről írják, a városi közigyelés egyhangulag és nagy óváció közepette 4000 korona jutalmat szavazott meg Kiskos polgármesternek azért a rendkívüli fáradozásért, melyet a város lakossága élelmezési érdekében oly eredményesen fejtett ki, hogy amellet, hogy a legszükségesebb élelmicikkeket a piaci árnál olcsóbban lehetett kapni, még 100.000 koronán felüli tiszta hasznot szerzett eddig a városnak és egyuttal megbizta azzal, hogy tegyen előterjesztést munkatársainak kellő jutalmazására.

Női toronyőrök. Makó város tanácsa a „legmagasabb” állásba juttatott két asszonyt, kinevezte őket az ó- és upvárosi református templomokba őrkökké.

Vesztegetés. Tapovicza Novák csurogi lakos 1915. január 11.-én Tuczakov Pál községi bírónak azért, hogy ez őt hadiszolgáltatás alól felmentse 60 koronát adott. Tuczakov Pál községi bíró a 60 koronát átadta a községi pénztárnoknak és Tapoviczát a jegyzőnél feljelentette. Az ujvidéki kir. törv. ötös tanácsa ezért 14 napi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Hirdetmények. Hivatkozással a magyar kir. miniszteriumnak 2489/916. M. E. sz. rendeletére felhívom az érdekelteket, hogy a pamut, a pamutfonalak és ezekről előállított áruk forgalomba hozatalának korlátozására vonatkozó felvilágosítások végett haladéktalanul jelentkezzenek városháza 6 szám alatt. — A csontok és csonttermékek forgalomba hozataláról szóló felvilágosítások városháza 6 szám alatt. — A m. kir. miniszteriumnak 2400/916 M. E. sz. rendeletére hivatkozással gyanta, gyantaolaj, kolofonium, terpentínolaj és egyéb gyantatermék vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításának igazolványhoz kötéséről — továbbá az ily termékek készleteinek bejelentésére és átengedésére, valamint legmagasabb áraiik megállapítására vonatkozó 4584 és 4585/1915. M. E. számú rendeletek hatályon kívül helyezéséről szükséges felvilágosítások végett az érdekeltek haladéktalanul jelentkezzenek városháza 6 szám alatt. *Véseli Elek* tb. rendőrkapitány.

Kellemes üdülés esik a pétervárad strandon is. Azon fürdőző közönségnek mondjuk ezt, kinek sem módja, sem ide nincs az ujvidékiben szórakozni és egészségét ápolni.

A bukovinai tartománygyűlés Nagyváradra költözik. Nagyváradról jelentik: Pontos értesüések és intézkedések érkeztek Nagyváradra a bukovinai letelepedésről. Illetékes helyen erről a következő információkat adták: Most már pontos adatokkal szolgálhatunk arról, hogy milyen arányu lesz a bukovinai hatóságok beköltözése Nagyváradra. Ezek szerint a hivatalnokokkal és hozzátartozóikkal együtt összesen 459 személy jön Nagyváradra. Ez a nagy tömeg nem a szoros értelemben vett kormányzóság, hanem a különféle bukovinai állami hivatalok személyzete a bíróság kivételével. Természetesen ezek a hivatalok irattárakat, könyveiket mind hozták magukkal. Az első orszavizáció alkalmával a radautzi törvényszék tagjai Nagyváradon tartózkodtak, de működést nem fejtettek ki. Ellenben az állami hivatalok a Bukovinából elmenekült állampolgárok ügyeit intézik, akik a monarchia különböző vidékein laknak. Nagyváradon a következő államhivatalok lesznek: Landesregierung, Finanzdirektion, Finanzprokurator, Güterdirektion, Postdirektion, Polizeidirektion. Ezekén kívül szó van arról is, hogy a bukovinai tartománygyűlés tagjai is Nagyváradra jönnek és a tartománygyűlés itt Nagyváradon permanenciában lesz. Ez azonban még nem eldöntött dolog; lehet, hogy még újabb intézkedéssel a bukovinai parlamentet Bécsbe dirigálják. Ha azonban ez nem következik be, úgy a tartománygyűlés tagjai csaknem teljes létszámmal Nagyváradra költöznek. A bukovinai hivatalok szerdán érkeztek Nagyváradra.

A csendőr büne. Két csendőr bünygyét tárgyalta hétfőn a szegedi honvéddadosztálybíróóság. Az a vád ellenük, hogy a múlt év augusztusában agyonverték egy részeg állapotban levő tizedest, aki mint kisegítő csendőr teljesített szolgálatot. Az egyik csendőr *Fábián* János őrmester szolgálati hatalommal való visszaélés büntetével, a másik, *Batyó* Lukács őrmester szolgálati hatalommal való visszaélés büntetével és könnyű testisértés vétésével van vádolva. A két őrmester tavaly augusztusban *Ambros* Ferenc tizedest, mert részeg volt, becípelt a fogházba, ahol *Fábián* ponfontította, *Batyó* pedig lovaglopácájával verte. *Fábián* ezzel nem elégedett meg, hanem a kardjával többször hasbavágta, majd a bajuszát tépte szálinkint miközben *Batyó* a botjával teljes erejéből ütötte. A szerencsétlen katonát eszméletlen állapotban szállították a kórházba, ahol még aznap meghalt. A vádlottak tagadták a terhükre rótt bűncselekmény elkövetését. A hadbíróóság meghallgatta dr. *Zimmermann* ezredorvos és dr. *Krausz* főorvos orvosszakértők véleményét, akik a boncjegyzőkönyv alapján megállapították, hogy a katona a hasüregben szenvedett sérülés következtében halt meg. A hadbíróóság a hétfői tárgyalást a bizonyítékok kiegészítése céljából elnapolta.

Kérelem. Kocsis- vagy gazdasági mindeneknek ajálkoczik egy volt, becületes, szorgalmas kocsis, ki betegsége miatt állást veszítette, de most már egészséges. Szives megkeresések hozzánk intézendők.

Zsarolás. Plavsin Bogdán és Tyulibrk István zsabylai lakosok 1915. december 9.-én özv. Gruits Istvánné lakására mentek, a tiltakozó Gruitsné-t a kaputól ellökték, földre tepertek és ütlegették, majd a kaput kinyitották, egy akáciát a kocsira raktak és elvitték. A kir. ügyesség ezért Plavsin Bogdánt mint tettest és Tyulibrk Istvánt mint bűnsegédet a Btk. 344. §-ába ütköző rablás büntette miatt vádolta. Az ujvidéki kir. törvényszék a tárgyalás befejeztével csupán Plavsin Bogdánt mondotta ki bűnösnek a

Btk. 350. §-ba ütköző zsarolás vétségében és a 92. § alkalmazása mellett 20 korona pénzbüntetésre ítélte, ellenben Tyulibrk Istvánt a vád alól felmentette. Az ítélet jogerős.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**Gép-, henger-, autó-
olajat,
gépzsiradékot,
kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajokat szavatolt jó minőségben.

Weisz Lipót és Tsa

disznózsír-, szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX. ker., Hentes-u. 17.

Sürgöncím: Weisefett, Budapest. Interurbán telefon: József 14—50. 3—10

TIVOLI

1916. augusztus 19. és 20.-án
Szombat és vasárnap.

A sportkirály

dráma 3 felvonásban.

Ártatlanul meghűn hőde
dráma 3 felvonásban.

**Elsőrendű porosz szén
és prima wieni Kocsz**

napi áron kapható az

Ujvidéki Népbanknál

Kossuth Lajos utca 50.

3—10

**SZÖVETKEZETI
KÖNYVNYOMDA**

Villanymozdony által hajtott géppel, a legújabb és legdivatosabb betűkkel, keretekkel, díszítésekkel bőven berendezve. □□□□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.
TELEFON SZÁM 371.

Összes könyvnyomdai munkát a legmeszebbmő műszaki tökélyvel, a legszebben, izlésteljesen, gyorsan és tisztán végzi □□□□□

DUNKEL V. K.

Felső magyarhoni Első parkett gyár részvénytársaság

Kassán.

Ajálja kitűnő tölgyfából készült sokszorosán ki-tüntetett **PARKETTÁIT** ugynevezett amerikai tőmőrt és berakott kockáit jutányos árak mellett. — Nedves lakásokba ajánjuk aszfaltba rakott parkettáinkat. — A lerakás kívánatra gyári lerakók által a **legpontosabban** történik.

Rajzminták díjmentesen.

Nagyban való kivétel mindenfelé.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb. **készen vásárolja**, mintha a kelmét külön vásárolná. Elég nagy, szép választék **all rendelkezésre**

Alaburics Mária

üzletében Ujvidék, Szücs-utca 30. szám

Legolcsóbb bevásárlási forrásminden cikkben a **Nagyáruház**azelőtt **Párisi nagyáruház**

II. Rákóczi Ferenc-ut 13. szám.

2-4

HIRDESSZEN AZ

„UJVIDÉKI NAPLÓ”-BAN**Ugorka, paprika és káposzta savanyítótelep**
Kovács Bálint, Ujvidék

A nagyérdemű közönség saját jól felfogott érdekében helyesen cselekszik, ha mindenkor **burgonya, hagyma, savanyu káposzta** és ugorka szükségletét **Kovács Bálint (II. Rákóczi Ferenc u. 57. szám)** detail üzletében szerzi be. — A mindenkor **legolcsóbb** napi árak nyilvánosan ki vannak függesztve. —

A JELENLEGI ÁRAK A KÖVETKEZŐK:

1 kgr. legjobb minőségű rózsaburgonya	30 fillér
1 " " " " " vöröshagyma	80 "
1 " " " " " saját készítményű sav. káposzta	80 "
1 drb. " " " " " ugorka	10 "

Burgonyát és hagymát téli eltevésre még nem ajánlatos beszerezni, mert az árak olcsóbbak lesznek és az áru tartósabb lesz.

ŐSZI VETÉSHEZ

Corbin magsávázószer változatlan árakon kapható. **Corbin** megóvja a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, fergektől. Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok.

Olcsó.

2-8

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten

Főelárusítók Ujvidék részére: DIETZGFN IMRE ÉS FIA

" " " " " Indija " " M. PETKOVIĆ

Rendeléseket és kérdézőkódéseket idejekorán kérünk.

Világításhoz, gépek hajtásához és fűzéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költségvetéssel szolgál az **Ujvidéki Villamossági Részvénytársaság**

17-10

Nagyon szükséges tanulja meg

a német nyelvet magyarésnémet gyorsírást

Csernyei Mórnál Rákóczi Ferenc-ut 35. I. emelet.

Jelentkezni naponta déli 11—12 óra között lehet. — Jutányos fizetési feltételek. — Biztos, gyors siker. — **Mindenütt keresik a német nyelvet. Mindenütt keresik a magyar és német gyorsírást.**

Jég-szekrény eladó.

Nagyobb háztartásnak megfelelő szép, alkalmas nagy jég-szekrény teljesen jókarban jutányosan eladó. Közelebbi a kiadóhivatalban. —

A megtakarított óra értékéből juttassanak valamit a rokkant hősöknek!

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ**ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.**

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mör, halleini sós és tengeri sófürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztályal felszerelt hidegvíz-gyógyintézet — **VILLAMOS GYÓGYMÓDOK**. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csuz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérhaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ALLANDÓ FÜRDŐORVOS: Dr. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZATOT KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.